

PROVÁDĚCÍ PLÁN
zachování a obnovy kulturních památek
ve Zlínském kraji pro rok 2024

Vila Kancnýřka v Luhačovicích

Krajský úřad Zlínského kraje, Odbor kultury a památkové péče

Oddělení památkové péče

Listopad 2024

Prováděcí plán podpory památek ve Zlínském kraji je pravidelně zpracováván od roku 2005 a navazuje na schválenou Konceptci účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji (usnesení Zastupitelstva kraje č. 0795/Z23/16 ze dne 21. 9. 2016). Je koncepčním dokumentem, z kterého vychází i samotná realizace obnovy památek, dříve v rámci Fondu kultury Zlínského kraje a od roku 2016 v rámci Fondu Zlínského kraje, sekce KULTURA – Programu na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu. Jedná se o dotační program, jehož cílem je obnova kulturních památek a památek místního významu Zlínského kraje při dosažení maximální efektivity a hospodárnosti využití rozpočtových prostředků Zlínského kraje.

Důvodem podpory je poskytování účelově určených neinvestičních dotací, které slouží především k naplnění následně uvedených priorit:

- obnova kulturních památek a památek místního významu nacházejících se ve špatném technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem, zejména odvrácení nevratné degradace kulturní památky nebo památky místního významu,
- obnova kulturních památek a památek místního významu nacházejících se na území Zlínského kraje,
- obnova kulturních památek a památek místního významu využívaných a zpřístupněných nebo prezentovaných veřejnosti pro kulturní, vzdělávací, turistické nebo jiné veřejně prospěšné účely,
- motivace vlastníků kulturních památek a památek místního významu k jejich obnově v souladu se zásadami státní památkové péče.

Způsobilými žadateli o podporu sloužící ke stavební obnově a restaurování kulturních památek a památek místního významu jsou fyzické nebo právnické osoby, které jsou vlastníkem či spoluvlastníkem kulturní památky nebo památky místního významu na území Zlínského kraje.

Z rozpočtu Zlínského kraje jsou památky tímto způsobem pravidelně financovány od roku 2003.

V rámci schválené Konceptce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji přistoupil Zlínský kraj jako jeden z prvních krajů v naší zemi k zavedení dotačního programu v oblasti obnovy památek.

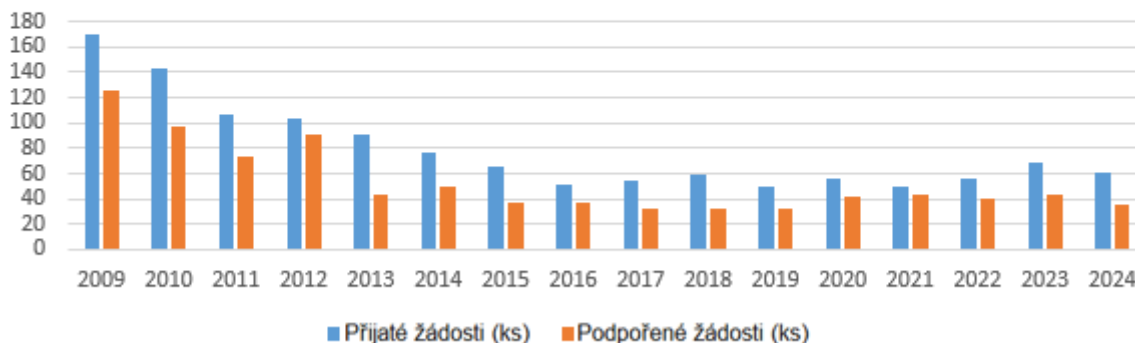
▪ Program na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu – Fond Zlínského kraje

V roce 2003 byl vytvořen Fond kultury ZK, který zahrnoval kromě podpory kulturních aktivit i obnovu a restaurování kulturních památek a památek místního významu. V průběhu let 2003–2024 bylo na obnovu památek vynaloženo z tohoto fondu přes 148 mil. Kč na více než 1.270 projektů. V roce 2024 bude podpořeno 36 projektů v celkové výši 7,3 mil. Kč.

Od vzniku fondu alokované prostředky ve Fondu kultury na obnovu hmotného kulturního dědictví měly vzrůstající tendenci, v roce 2009 prostředky alokované v rozpočtu dosáhly cca 14 mil. Kč. Od roku 2010 však došlo k postupnému snižování prostředků, které nedosáhly ani 30 % finančních prostředků alokovaných v roce 2009. V průběhu let se alokovaná částka ustálila mez 5–6 mil. Kč. V roce 2024 se částka z důvodu kvalitních rozpracovaných projektů navýšila na 7,3 mil. Kč.

Výše finančních prostředků je s ohledem na celkový stavebně technický stav památkového fondu nedostačující.

Přehled počtu žádostí v rámci Fondu Zlínského kraje - sekce památky v letech 2009-2024

V rámci hodnocení přijatých žádostí jsou upřednostňovány akce nadregionálního významu, víceleté památkové obnovy – finální etapy stavebních a restaurátorských akcí. Pozornost je věnována obnově stavu památek záchranného charakteru, jako jsou např. statické zabezpečení staveb a opravy střech, dále památkám lidového stavitelství, které patří k nejohroženější části památkového fondu a zasluhují mimořádnou pozornost, aby bylo možné zachovat alespoň jejich zlomek v původním stavu jako významné kulturní dědictví regionálního vesnického stavitelství a architektury.

V potaz jsou brány možnosti spolufinancování a podpory jednotlivých akcí z jiných dotačních titulů, zejména prostřednictvím MK ČR. Stranou nezůstaly ani objekty, kde k obnově památky dlouhodobě a významnou měrou přispívají vlastníci objektů

z vlastních prostředků, nejen na obnovu, ale následně také k prezentaci i kulturně společenskému využití památky v kraji v rámci ČR pro veřejnost.

Jako v minulých letech byla podporována obnova církevních památek a drobné sakrální architektury (např. kapličky, zvonice, boží muka, kříže, svaté obrázky, křížové cesty, poklony), na jejichž špatném stavebnětechnickém stavu se podepsalo období před rokem 1989.

Vzhledem k neutěšenému technickému stavu památek v regionu je nutné neustále hledat, další možnosti získávání finančních prostředků, zejména pak z evropských fondů.

Přehled a analýza žádostí podpořených v KUL03-24:

V roce 2024 bylo doručeno 67 žádostí, z nichž 6 žádostí bylo doručeno po stanoveném termínu příjmu žádostí. Požadovaná výše dotace byla 11,3 mil. Kč.

Celkem 8 žádostí bylo vyřazeno z Programu ještě před hodnocením. Čtyři žádosti nebyly doplněny na výzvu administrátora, jedna žádost byla vyřazena, neboť po odečtení nezpůsobilých výdajů projektu klesla výše dotace pod limitní částku 35 000 Kč, tři žádostí byly vyřazeny pro nezpůsobilost. Hodnoceno bylo 53 žádostí.

Celkem fyzicky přijato žádostí:	67
Žádosti doručené po stanoveném termínu:	6
Žádosti doručené v řádné lhůtě:	61
Žádosti nehodnocené:	8
Počet hodnocených žádostí:	53

Počet podpořených žádostí:	36
----------------------------	----

Dva žadatelé se vzdali přidělené dotace, a proto byli uspokojeni další žadatelé v pořadí.

<u>Dle typu žadatele:</u>	Počet žádostí	Procentní podíl žádostí	Navržená dotace	Procento z alokované částky
Obec	14	38,89 %	2 595 200 Kč	35,39 %
Církev	12	33,33 %	2 527 000 Kč	34,46 %
Fyzická osoba	8	22,22 %	1 838 000 Kč	25,06 %
Spolek	1	2,78 %	300 000 Kč	4,09 %
OPS	1	2,78 %	72 800 Kč	0,99 %
Celkem:	36	100,00 %	7 333 000 Kč	100,00 %

<u>Dle okresu:</u>	Počet žádostí	Procentní podíl žádostí	Navržená dotace	Procento z alokované částky
Zlín	12	33,33 %	2 310 400 Kč	31,51 %
Uherské Hradiště	9	25,00 %	1 542 000 Kč	21,03 %
Vsetín	5	13,89 %	1 301 200 Kč	17,74 %
Kroměříž	10	27,78 %	2 179 400 Kč	29,72 %
Celkem:	36	100,00 %	7 333 000 Kč	100,00 %

<u>Dle zápisu v ÚSKP:</u>	Počet žádostí	Procentní podíl žádostí	Navržená dotace	Procento z alokované částky
Kulturní památka	25	69,44 %	5 268 600 Kč	71,85 %
Památka místního významu	11	30,56 %	2 064 400 Kč	28,15 %
Celkem:	36	100,00 %	7 333 000 Kč	100,00 %

▪ **Program na podporu odborné činnosti v památkové péči – Fond Zlínského kraje**

V roce 2024 byl Radou Zlínského kraje vyhlášen Program KUL07-24 Program na podporu odborné činnosti v památkové péči. Cílem Programu je podpora subjektů poskytujících veřejnou kulturní službu, tzn. veřejně prospěšných projektů spolků, popř. jiných subjektů, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu na území Zlínského kraje a k popularizaci péče o něj.

Mezi podporované aktivity patří projekty zaměřené na památkovou péči – tj. sborníky, periodika, konference, semináře, přednášky, výstavy, katalogy, dny otevřených památek, víkend památkových domků, letní škola řemesel a ostatní projekty zaměřené na památkovou péči.

Dotace není poskytována na akce komerčního charakteru, ani běžnou činnost spolků či jiných subjektů. Dotace není poskytována na vydávání publikací k výročí měst, obcí, spolků či fyzických osob. Projekty musí mít přímou vazbu na památky na území Zlínského kraje. Podpora se vztahuje pouze na projekty nekomerčního charakteru.

Důvodem poskytnuté dotace je především naplnění těchto priorit:

- a. Zvýšení vlivu na samosprávy obcí a podpora spolkové činnosti v zájmu jejich zapojení do obnovy památek,
- b. zvýšení povědomí o kulturně historickém bohatství Zlínského kraje,
- c. podpora edukace,
- d. posilování regionálního patriotismu,
- e. podpora života v kulturních památkách a památkách místního významu v kraji,
- f. vytváření pozitivního obrazu památkové péče v kraji.

Přehled a analýza žádostí podpořených v KUL07-24:

V roce 2024 byly doručeny 2 žádosti. Požadovaná výše dotace byla 167 tis. Kč.

Celkem fyzicky přijato žádostí:	2
Počet hodnocených žádostí:	2
Počet podpořených žádostí:	2

<u>Dle typu žadatele:</u>	Počet žádostí	Procentní podíl žádostí	Navržená dotace	Procento z alokované částky
Příspěvková organizace obce	1	50,00 %	90 000 Kč	53,89 %
Zapsaný spolek	1	50,00 %	77 000 Kč	46,11 %
Celkem:	2	100,00 %	167 000 Kč	100,00 %

<u>Dle okresu:</u>	Počet žádostí	Procentní podíl žádostí	Navržená dotace	Procento z alokované částky
Zlín	2	100,00 %	167 000 Kč	100,00 %
Celkem:	2	100,00 %	167 000 Kč	100,00 %

Konference "Albrecht z Valdštejna a Morava"

Spolek přátel hradu Lukova ve spolupráci s dalšími institucemi (Zlínský kraj, Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, Obec Lukov, Muzeum JV Moravy, Muzeum Kroměřížska) již od roku 2020 připravuje projekt Lukrecie a Albrecht se vrací, jehož cílem je zmapovat působení Lukrecie Nekešové a jejího manžela Albrechta z Valdštejna na jejich moravských panstvích a odpovědět na některé zásadní otázky ze života těchto historických postav. Plánovaná konference pro odbornou i laickou veřejnost má představit méně známé skutečnosti ze života jedné z nejvýznamnějších postav českých dějin. Konference se plánuje zorganizovat v září 2024, kdy uplyne 410 let od smrti Lukrecie a 390 let od smrti Albrechta. Odborným garantem konference je Mgr. Dalibor Janiš, PhD., Katedra historie, Filozofické fakulty Ostravské univerzity a ředitel Centra pro studium středověké společnosti – Vivarium. Doprovodnou aktivitou konference bude výstava "Pavel Šimeček – architekt hradů". Výstava bude mapovat projekční práci Ing. arch. Pavla Šimečka na hradech Brumov, Lukov i jeho kresebné rekonstrukce hradních zřícenin na celé Moravě. Výstava bude realizována jako poděkování za jeho práci k 1. výročí úmrtí a jeho nedožitým 80. narozeninám.

Soubor tiskovin o nebaťovských památkách Zlína

Projekt se realizuje za účelem vytvořit soubor propagačních materiálů o významných kulturních památkách nebaťovského období v centru Zlína, konkrétně zámku Zlín a Kolektivního domu. V případě zámku jde o zpracování stavebně historické odborným pracovníkem, v případě Kolektivního domu dominuje zpracování architektonické a zasazení do kontextu doby. Tiskoviny budou v české verzi a anglické mutaci. Účelem je vytvořit tiskoviny dostupné v památkách a informačních centrech zdarma široké veřejnosti za účelem osvěty a přiblížení podstaty, historie i současného užití obou významných budov. Ani jedna z památek podobným materiálem pro veřejnost v současnosti nedisponuje. Na tiskoviny navážou besedy s odborníky určené široké veřejnosti. Tento projekt by měl být základním bodem koncepčního propagování památek a jejich využití, navazovat na ně v budoucnu budou edukační programy, či další typy eventů pro veřejnost.

Zámek Zlín

▪ **Obnova památek nadregionálního významu**

Tyto památky svým architektonickým, historickým, uměleckým či výtvarným významem přesahují hranice regionu a náleží v oblasti kulturního dědictví k tomu nejhodnotnějšímu, co lze ve Zlínském kraji návštěvníkům nabídnout.

Jedná se zejména o národní kulturní památky, ale také o památky středověké architektury, které se v mnoha případech zachovaly pouze v torzální podobě. Péče o tyto památky patří k nejnáročnějším.

Hrad Lukov

Hrad Lukov je jednou z nejstarších a nejvýznamnějších památek středověké architektury ve Zlínském kraji a jedním z největších lákadél návštěvníků. Jedná se o rozsáhlý areál gotického hradu s pozdě románským jádrem z druhé poloviny 13. století. Komplex torzální architektury je soustavnou údržbou a konzervační stavební činností postupně upravován pro kultivovanou prezentaci kulturní památky odborné a především také laické veřejnosti. Hrad Lukov je zříceninou, na které více než 20 let probíhají systematické záchranné práce a archeologický průzkum. Záchranná činnost je organizována se Spolkem přátel hradu Lukova s dalšími neziskovými organizacemi. Záměrem spolku přátel hradu Lukova a obce Lukov je pokračování v netradičním přístupu k záchraně této zříceniny do budoucna. V posledních letech je objekt financován především prostřednictvím finančních prostředků vlastníka a dotačních titulů ZK na obnovu památek. I v letošním roce je podpořen částkou 400 tis. Kč na projekt Vyklínování a vyspárování zdiva jižního a východního průčelí vstupní věže.

Zřícenina hradu Lukov s předhradím

Hrádek Zubříč (Nový Šaumburk)

Zřícenina hradu se nachází na výrazné ostrožně nad Podhradní Lhotou. Hrad byl zbudován v polovině 14. století a zbořen po roce 1451. Hradní jádro má nepravidelný půdorys (cca 30 x 25 m) a je obklopeno okružním příkopem a valem. V ploše jádra jsou dochovány zbytky kamenných staveb (hradby, obytné budovy, vstupní věž), nejvyšší úsek zdiva je v severním svahu nad obcí. Na západě je terénní útvar předhradí, na jižní straně je dochován další pás valového opevnění, před kterým jsou zbytky osídlení s vodním zdrojem. V roce 2024 obdrží vlastníci památky dotaci ve výši 91 tis. Kč na druhou etapu projektu „Konzervace zdiva parkánové hradby“.

▪ Obnova sakrálních památek

U sakrálních památek se v převážné většině jedná o vesnické kostely či kapličky, kde bývá možnost získání dalších finančních prostředků (kromě prostředků vlastníka) velmi problematická, mnohé kostely a kaple je pouze památkou místního významu. Prostředky vlastníků jsou navíc zejména u malých farností velmi omezené, zvláště pak při nutnosti řešení havarijních stavů objektů nebo při rozsáhlejších rekonstrukcích.

V případě kulturních památek významně (kromě finančních prostředků vlastníka) přispívá mimo rozpočet kraje i MK ČR z Havarijního programu (z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky pro zabezpečení nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – statické zajištění).

V letošním roce jsou z Programu KUL03-24 podpořeny například tyto projekty:

obnova střechy kostela Dobrého pastýře v Loučce u Valašského Meziříčí, obnova fasády, oken a okenic věže kostela sv. Jakuba Staršího v Břestu, sanace krovové části konstrukce a horní stavby kostela Panny Marie Sněžné v Provodově nebo restaurování výmalby v kostele sv. Vavřince ve Vizovicích.

Obnova střechy kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Valašské Bystřici v roce 2023

▪ Obnova movitých památek

Movité památky nejsou spojeny pevným základem se zemí – jsou to tedy předměty nikoliv stavby. Patří k nim umělecká výtvarná díla malířská, sochařská, díla uměleckého řemesla, liturgické předměty, hudební památky, ale i technická díla, architektonické články ze zaniklých staveb, archeologické nálezy a podobně. Movité památky jsou například součástí kostelních interiérů (např. oltáře, kazatelny, varhany, obrazy, sochy, křtitelnice, lavice, svícny, zvony, liturgická roucha, ale tvoří i vybavení zámků či veřejných budov (radnic, divadel, spořitelen apod.) – např. nábytek, svítidla, koberce, obrazy, plastiky, aj. Mezi movité památky dále patří i náhrobky, ale také hudební nástroje a dopravní stroje.

V roce 2024 jsou z Programu KUL03-24 podpořeny tyto projekty: restaurování varhan v kostele sv. Františka Xaverského v Uherském Hradišti, restaurování oltářů v kostelech Narození Panny Marie ve Štípě, Neposkvrněného početí Panny Marie v Uherském Brodě, či sv. Václava v Brumově-Bylnici nebo na restaurování kazatelny v kostele sv. Mikuláše ve Fryštáku a restaurování křtitelnice v kostele sv. Bartoloměje v Bílavsku.

Průběh restaurování bočního oltáře sv. Jana Nepomuckého v kostele Narození Panny Marie ve Štípě v roce 2023

▪ Obnova profanních památek

Velmi významný okruh profánních, tzn. světských památek, tvoří zámky (v Dřínově, Uhřicích, Litencích, Žeranovicích aj.). Tyto rozsáhlé zámecké či hradní areály (v řadě případů i s parkem) jsou v různém stavebně technickém stavu, v řadě případů navíc v havarijním stavu. Některé z nich jsou pak na seznamu ohrožených památek ČR (Dřínov, Zdislavice, Loučka). Z Programu KUL03-24 byly podpořeny projekty

na obnovu 14 ks oken v přízemí věžního křídla zámku Dřínov u Kroměříže, na obnovu střechy hospodářského renesančního objektu v areálu zámku Uhřice – III. etapa, na restaurování textilních tapet zámku Lešná, nebo na druhou etapu obnovy loveckého zámečku Trubiska.

Samostatnou část v této kategorii tvoří měšťanské domy, např. ve Vsetíně nebo v MPR Kroměříž, které jsou již řadu let postupně opravovány jednotlivými vlastníky za přispění města, kraje, státu (Program regenerace MPR a MPZ MK ČR). V roce 2024 bude například vyměněna střešní krytina na městském domě č. p. 9 ve Valašském Meziříčí.

Zámek Dřínov – realizovaná obnova oken v 2 NP. jihovýchodního nároží zámku v roce 2023

▪ **Obnova drobné sakrální architektury**

Tyto drobné památky zahrnují sochy, boží muka, kříže, zvoničky, kaple, křížové cesty a další. Jejich početnost není na našem území stejnoměrná, odlišný je jejich stavebně technický stav, dodnes však patří k nejtypičtějším prvkům moravské krajiny. Často vysokou uměleckou úroveň mají některé kamenné skulptury, dotvářející centrální prostory měst a obcí nebo nacházející se ve volné krajině.

V rámci hodnocení těchto památek lze rozlišit dvě základní roviny, a to rovinu estetickou, kdy sochařské a kamenické dílo působí také na laika, aniž by byl vybaven odbornými znalostmi, pocitem požitku či výrazu spokojení z existence kříže, sochy, které v minulosti stály na orientačně významných místech, dnes se ocitají v městských zákoutích, na návsích, okrajích zástavby či v krajině. Pro laika představují zmalebňující

prvek oživující prostředí. Druhou rovinu představuje uměleckohistorická a památkářská oblast, která prozrazuje bohatý výskyt soch s vysokou kulturní vyspělostí českých zemí, schopností nejširších vrstev obyvatelstva chápat umělecká díla a touhu mít je ve svém okolí. Neopomenutelná je také další role: identita a paměť místa.

Samostatný okruh těchto památek tvoří kříže, u kterých by měl proběhnout komplexní restaurátorský zásah, případně tzv. rekonzervace po 3 až 5 letech v rámci stanoveného režimu památky. Jedná se o nejlepší a v památkové péči velmi upřednostňovaný systém údržby památek tohoto typu formou prevence. Prakticky vzorově mají tento systém vypracovaný na území MPR Kroměříž a MPZ Uherské Hradiště a v přilehlých částech města. Velmi dobře si počíná i řada obcí na Uherskobrodsku a Uherskohradištsku, ale i v řadě obcí na Zlínsku a Vsetínsku, v Rožnově pod Radhoštěm či Valašskomeziříčsku.

Široký okruh představují venkovní kamenné skulptury – nejrůznější sochy světců a světic a také neopominutelné kaple a boží muka. Tyto drobné památky, včetně soch svatých, v minulosti povzbuzovaly na venkově k modlitbě, zastavovala se u nich procesí, k některým, zvláště mariánským památkám, se konaly např. poutě. Památky drobného sakrálního stavitelství jsou neodmyslitelným prvkem místní krajiny.

Finance z Programu KUL03-24 letos přispějí k zrestaurování kamenných křížků v Brumově-Bylnici, Kněžpoli, Kunovicích, Vizovicích, Počenicích-Tetěticích atd. Restaurována bude například také socha sv. Jana Nepomuckého v Hrádku na Vlárské dráze a v Kladné Žilín.

Sousoší sv. Cyrila a Metoděje v Záhlnicích

▪ Obnova památek lidového stavitelství

Památky lidového stavitelství tvoří významnou část našeho kulturního dědictví a zahrnují především obytná a hospodářská stavení, dále provozní a technické stavby (usedlosti, domkářská stavení, stodoly, seníky, sklepy, sušírny ovoce, chlévy a řada dalších).

Lidové stavby jsou většinou v soukromém držení, a protože dnešním potřebám již plně nevyhovují, majitelé je z neznalosti či záměrně znehodnocují, a to buď nevhodnými úpravami, nebo jejich neudržováním.

Zemědělský dvůr č. p. 14 v Kladerubech

Stavby se proto dostávají do dezolátního stavu a mnohdy je ze strany vlastníků upřednostňována jejich demolice. S ohledem na skutečnost, že tato část památkového fondu náleží k nejohroženější, je nutné přistupovat k záchraně těchto objektů prioritně.

Za zmínku rovněž stojí, že převážná většina těchto staveb je v držení fyzických osob, v řadě případů důchodového věku. Senioři již nejsou schopni vložit potřebné úsilí ani dostatečné množství finančních prostředků do řádné památkové obnovy a údržby svých objektů, kterou je zvláště v případech památek lidového stavitelství nutné vést velmi citlivě, se znalostí tradičního řemesla a s ohledem na zachování starých technologických postupů, konstrukcí a původních materiálů.

Lidové stavby i chráněné památky lidového stavitelství denně mizí veřejnosti před očima, jsou nahrazovány novostavbami situovanými do prostoru bez respektování rázu krajiny a bez přímé vazby na původní urbanistickou strukturu.

Chalupa č. p. 45 v Lužné

V případě nechráněných lidových staveb navíc neexistuje žádný mechanismus, který by tyto kulturní statky ochránil a zachoval jako doklad doby pro budoucí generace. Státní památková péče se zaměřuje pouze na objekty, které jsou za památky prohlášeny, ale ani ty se častokrát nedaří ochránit před neodbornými úpravami či dokonce před jejich demolicí. Většina staveb však nemá oficiální statut ochrany, a tudíž neexistuje ani prostředek, který by zabránil jejich likvidaci. Je jen otázkou času, kdy zcela zmizí sušírný ovoce, stodoly, seníky, kdy budou přestavěny nebo zbourány chlévy, kůlny a ostatní hospodářské stavby. Přesto se podařilo zachránit řadu jedinečných a cenných památek lidového stavitelství a ty mohou dále sloužit po celou řadu let veřejnosti.

Řada obcí si stále více uvědomuje, že památky lidového stavitelství jsou často jediným historickým bohatstvím obce, jejichž ztrátu už nebude možno nikdy nahradit. Tato myšlenka je dále realizována a rozvíjena v lokálních nově budovaných drobných muzeích s expozicemi tradiční lidové kultury, s vazbou na historii místa a její osobnosti. Tento fond lidového stavitelství se rovněž ukázal jako nejvhodnější pro činnost spolků, folklorních souborů a skupin, setkávání členů, ukládání krojů, pro zkoušky místních hudeb či pro setkávání s veřejností či drobné kulturní aktivity.

Z dotačního programu bude v roce 2024 podpořena záchrana a obnova chalupy č. p. 153 v Růžďce a obnova chalupy č. p. 45 v Lužné.

Obnovená vinná buda – lisovna ve Veletínách v roce 2023

▪ **Obnova technických památek**

Jedná se obecně o památky vědy, výroby a techniky, tedy o zařízení související s těžbou, výrobou, dopravou a skladováním. Velkou část těchto památek tvoří mostky, sýpky, mlýny, sušárny, hospodářské stavby nebo vinné sklepy. Patří sem však také průmysl s množstvím výrobních odvětví a vývojových řad.

Rovněž ve výčtu národních kulturních památek na území ZK nalezneme od roku 2014 jednu z technických památek – větrný mlýn ve Velkých Těšanech. Jedná se o dvoupatrovou dřevěnou stavbu sloupového typu, která se celá otáčela podle směru větru. Poháněn byl čtyřmi větrnými lopatami. Jde o jeden z mála dochovaných větrných mlýnů v okolí s dochovaným technickým zařízením z první poloviny 19. století.

V roce 2024 bude z programu KUL03-24 podpořena obnova Bartkova vodního mlýna v Nivnici – V. etapa a obnova náhonu a vybraných částí mlýna Šumice čp. 81.

Bartkův vodní mlýn v Nivnici – nová střeška nad technickou částí realizovaná v roce 2023

Individuální podpora – Fond Zlínského kraje

Vedle financování prostřednictvím Programu na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu jsou řešeny také individuální dotace na obnovu kulturních památek. Cílem je podpora obnov kulturních památek mimořádného významu, národních kulturních památek a záchrana ohrožených nemovitých kulturních památek.

V listopadu 2023 Zastupitelstvo Zlínského kraje schválilo individuální dotaci ve výši **1 446 158 Kč** na realizaci projektu: **Stavební obnova Čínského pavilonu v Podzámecké zahradě arcibiskupského zámku v Kroměříži.**

Podzámecká zahrada představuje unikátní areál, jehož základy pocházejí již z přelomu 15. a 16. století. Do dnešní podoby a rozsahu byla Podzámecká zahrada formována radikálními opravami v 17., 18. a 19. století. Náleží k předním dílům svého druhu na území České republiky. Jedná se o dominantu Zlínského kraje, která do regionu přitahuje turisty a zvyšuje jeho atraktivitu. Podzámecká zahrada je neodmyslitelnou součástí zámku. Je bezesporu atraktivní pro turisty a návštěvníky. Jelikož je historicky bezplatně přístupná, tvoří především součást života místních obyvatel, kteří ji užívají pro trávení volného času a na odpočinek. Podzámecká zahrada je řešena ve stylu anglických zahrad, doplněna drobnými stavbami, zátišími, a pohledově zajímavými zákoutími.

Čínský pavilon je drobná otevřená stavba a pochází pravděpodobně z druhé poloviny 19. století. Objekt má obdélníkový půdorys o stranách cca 350 cm x 270 cm, jehož

delší, severojižní osa respektuje délkovou osu vlastního ostrova. Objekt se nachází na ostrově Divokého rybníka, který je situován ve střední části tzv. Maxmiliánova parku, který představuje nejmladší část Podzámecké zahrady. Interiér pavilonu je přístupný dvojicí pískovcových schodišťových stupňů. Pavilon je založen na dřevěných pilotách, v jejich hlavách je osazen prahový rám. Svislou konstrukci pavilonu tvoří čtyři trojice sloupků, každá v jednom z rohů obdélníkové půdorysné základny. Mezi sloupky je dekorativní dřevěné zábradlí tvořené opakujícím se motivem lyry. Sloupky vynášejí střechu ve dvou výškových stupních. Spádnice střešních rovin jsou křivkové. Krytina střechy je plechová, oba střešní pohledy jsou opatřeny rákosovou omítkou. Drobná architektura je zjemněna řadou ornamentálních prvků dřevěných a plechových, hlavice sloupů se zoomorfními motivy jsou sádrové. Stavba vyžaduje komplexní obnovu. V listopadu 2016 byla zahájena obnova pavilonu statickým zajištěním objektu. V roce 2024 proběhla kompletní obnova pavilonu a provedena rekonstrukce barevnosti včetně obnovy dekorů podhledů.

Čínský pavilon v Podzámecké zahradě v Kroměříži

V prosinci roku 2023 Zastupitelstvo Zlínského kraje schválilo individuální dotaci ve výši **1 070 000 Kč** na realizaci projektu: **Obnova střechy a vyhlídkové věže kulturní památky vily Kancnůrky v Luhačovicích.**

Vila Kancnýřka je kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR rejst. č. 12037/7-8465. Vystavěna byla v letech 1906-1908 podle projektu Jana Mráčka. Vila je jednou z kvalitních staveb v lázeňské čtvrti na rozlehlém pozemku pod lesem. O její výstavbu se zasadil Bedřich Kancnýř (1851–1940) c. k. rada Zemského soudu v Brně. Stavba na půdorysu písmene V působí i při svých nevelkých rozměrech monumentálním dojmem díky působivému využití architektonických prostředků, především minimalizací oken na čelní fasádě a odstupňováním vstupu a věže. Vila měla reprezentativní vstup, podepřený hranatými pilíři, které nesou balkon v patře, krytý stanovou stříškou. Vyhlídková odstupňovaná věžička umožňuje výhledy do malebného lázeňského údolí. Vila je ojedinělou syntézou geometrické secese a orientálních vlivů. Autor vily, brněnský architekt Jan Mráček (1874–1961), byl žákem vídeňského profesora Otto Wagnera. K vytvoření orientalizující siluety využil důmyslnou soustavu průniků a šikmin, které rozehrál i v dispozici. Aplikoval geometrickou modernu nejen u dekorativní složky, ale i v jejím hmotovém vyjádření.

Obnovená střecha vily Kancnýřky v Luhačovicích

V roce 2024 byla realizována obnova střechy. Obnova střechy byla materiálově, ale hlavně technologicky extrémně náročná, zahrnovala mj. výrobu ručně formovaných zdobných keramických hřebenáčů, výrobu glazované krytiny ve specifickém odstínu žluté požadovaném státní památkovou péčí (odstín tzv. „na míru“) atd.

Majitelka vily „Kancnýřka“ společně s rodinou již nyní, byť v omezeném režimu z důvodu havarijního stavu, realizuje komentované prohlídky vily pro zájemce z řad

veřejnosti a zpřístupňuje památku v rámci kulturních akcí (např. výtvarná expozice pro děti ve vile v rámci festivalu Luhovaný Vincent 2023). Byla rovněž započata spolupráce s Muzeem luhačovického Zálesí a. s. a Nadačním fondem Pramen Luhačovice, rovněž byl vytvořen informační panel pro veřejnost a propagační pohlednice.

Oprava střechy zabránila další destrukci významné a oblíbené kulturní památky Zlínského kraje a je prvním předpokladem pro dosažení dlouhodobého cíle – celkové obnovy vily „Kancnýřky“ a její zpřístupnění veřejnosti pro prohlídky a konání kulturních a vzdělávacích aktivit.

V září 2024 Zastupitelstvo Zlínského kraje schválilo individuální dotaci ve výši **2 000 000 Kč** na realizaci projektu: **Restaurování 14 zastavení a Kalvárie křížové cesty v Kvasicích.**

Křížová cesta je v majetku Obce Kvasice. Dotace bude použita na restaurování jednotlivých zastavení křížové cesty a Kalvárie. Předmětná křížová cesta má čtrnáct zastavení, které vedou směrem z Kvasic na Nový Dvůr. Deset zastavení je umístěno podél komunikace. Přibližně ve středu kopce odbočuje křížová cesta do lesíku (tzv. Háječek), kde pokračuje čtyřmi zastaveními a je zakončena skupinou tří křížů (Kalvárií). Předmětná křížová cesta (14 zastavení) patří svým provedením (litinové reliéfy v kamenných patkách a kamenným sousoším) k výjimečným dílům svého druhu. U samotné Kalvárie je unikátní naturalistické zpracování postranních křížů. Cyklus litinových desek s jemnými reliéfy dle návrhu Antona Dominika von Fernkorna společně s kamenným sousoším Kalvárie představuje mimořádnou kulturně-historickou památku, která působivě dotváří okolní krajinu.

Kvasice pro tuto akci využívají možnosti kombinace investiční dotace z IROP a neinvestiční dotace se ZK v kombinaci s vlastním financováním a dofinancováním prostřednictvím veřejných sbírek a darů dalších subjektů. Akce se tak bude moci dokončit najednou, čímž se zvýší dosah na zájemce o sakrální stavby, dopad na církevní turistiku i zájemce o historická umělecká díla. Restaurování křížové cesty bude probíhat dle restaurátorské zprávy, vypracované restaurátory s příslušným povolením MK ČR. Křížová cesta je silně poškozena, některá zastavení (III., VII., IX., XIV.) jsou dnes připomínána pouze symbolicky, či torzem. Některé části křížové cesty jsou dnes deponovány na faře v Kvasicích a v místním muzeu. Původní stav je dobře zachycen na dobových fotografiích z 2. poloviny 20. století.

Křížová cesta v Kvasicích

V září 2024 Zastupitelstvo Zlínského kraje schválilo individuální dotaci ve výši **1 470 736,72 Kč** na realizaci projektu: **Stavební obnova trémového pavilonu a chovných zařízení pro vodní ptactvo – turecké stany.**

Jak již bylo uvedeno, Podzámecká zahrada představuje unikátní areál, který je veřejně přístupný a tvoří součást života místních obyvatel, kteří jej užívají pro trávení volného času. Trémový pavilon je tvořen tesařskou konstrukcí na břehu v jižní části Divokého rybníka. Jedná se o dvanáct profilovaných sloupů, sestavených ve třech řadách, které vynášejí vaznice se zdobným zakončením v přesazích. Přes vaznice jsou položeny krokve s přesahy ve vrcholu. Pavilon byl demontován z důvodu havarijního stavu.

Na ostrově Dlouhého rybníka budou obnoveny dřevěné stavby ztvárněné do podoby tureckých stanů, určené pro hnízdění vodního ptactva, především labutě. Hnízdiště pro ptáky je navrženo jako rekonstrukce historických objektů na základě dobové fotografie. Plášť stanů bude skládaný z vertikálně kladených kónických prken v červené a bílé barvě, vrcholy stanů pak budou opatřeny hrotnicí se specificky pojednanou „makovicí“. Záměr představuje další etapu systematické obnovy drobné architektury v Podzámecké zahradě.

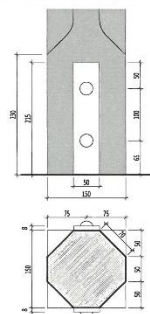
POHLED NA KONSTRUKCI PAVILONU

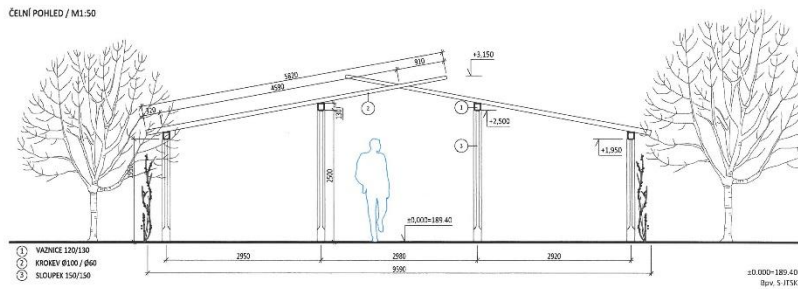
POHLED NA HRŠEBEN

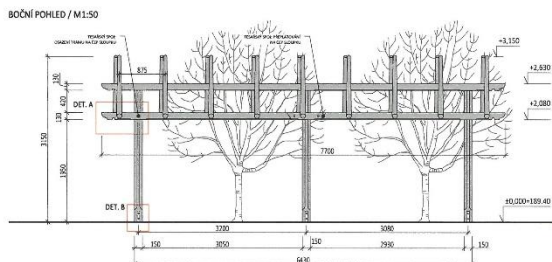
DET. B: UKONČENÍ U TERÉNU / M1:5

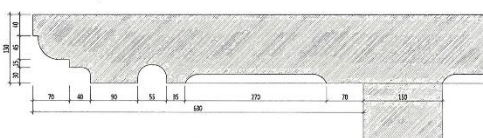
ČELNÍ POHLED / M1:50

BOČNÍ POHLED / M1:50

DET. A: ZHLAVÍ TRÁMŮ / M1:5

PROJEKT: OBNOVA ARCIBISKUPSKÉHO ZÁMKU A PODZÁMEČNÉ ZAHRADY V KROUMĚŘI	ČÍSLO VÝKRESU: 1/2/2018
OBNOVA VODNÍCH SYSTÉMŮ V ZAHRADÁCH A NÁVAZNÉ DROBNÉ ARCHITEKTURNÍ	DATA: 1/2/2018
PROJEKT: DPS	STAV: 1:50 1:5 KOBALKA 2 x A4
OBJEDNATEL: Arcibiskupství olomoucké Warmaze 56/26, 775 00 Olomouc zář. úřad. Ing. Jaroslav Nuzem - generální říšitel	ČÍSLO DOKUMENTACE: D.1.1_ARCHITEKTONICKO - STAVEBNÍ ŘEŠENÍ SOUL. TRÁMOVÝ PAVILON A TURECKÉ STANY PRO HNĚZDÍČE NA SLOUDŮVĚ R.
OBDOBÍ: KONSTRUKČNÍ SCHEMA / TRÁMOVÝ PAVILON	Č. VÝKRESU V PRŮBĚHU: 01
PROJEKTANT: ŠMÍDOVÁ LANDSCAPE ARCHITECTS Ing. arch. Lukáš Šmídovský Křehová 213/64, 186 00 Praha 8 +420 776 280 887 la.las@smidova-la.com	GENERÁLNÍ PROJEKTANT: Ing. Štěpánka Šmídová Křehová 213/64, 186 00 Praha 8 +420 602 233 674 s.soparka@smidova-la.com ČKA 03343

**ŠMÍDOVÁ
LANDSCAPE
ARCHITECTS**

Náhled projektové dokumentace k trámovému pavilonu

Historická fotografie vyobrazující turecké stany

▪ Další krajské projekty ve spolupráci s odborem kultury a památkové péče

Mozaika „I. zastavení Křížové cesty (Pilátův soud)“ – mobilní verze

Účelem tohoto projektu bylo zhotovení uměleckého díla mobilní verze mozaiky autora Jano Köhlera „I. zastavení Křížové cesty (Pilátův soud)“ umístěné na Svatém Hostýně a poskytnutí oprávnění k užití tohoto autorského díla zhotovitelem objednateli za účelem užití jako součást sbírky uměleckých předmětů příspěvkové organizace objednatele – Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně. Současně bude mobilní verze mozaiky použita i pro další propagaci Zlínského kraje nebo jeho příspěvkové organizace Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně.

Na území Zlínského kraje se nachází jedinečná křížová cesta, postavená v neopakovatelném originálním stylu Dušana Samo Jurkoviče se světově unikátními secesně-modernistickými mozaikami Jano Köhlera. Tato křížová cesta pro svou mimořádnou architektonickou, výtvarnou i technologickou výjimečnost, nemá na území České republiky, ale ani jinde ve světě, obdoby. Areál sv. Hostýna společně s Jurkovičovo-Köhlerovou křížovou cestou se na základě nařízení vlády č. 23/2018 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky s účinností od 01.07.2018 stal národní kulturní památkou.

Jano Köhler byl mimořádný umělec. Jako realizátor monumentálních sgrafit, věděl, že se z klasické malby musí mnoho vypustit a je třeba rozkládat tvary do kubizujících obrazců. Každá barevná plocha musela být uzavřena v pevném rámcí. Pro keramickou mozaiku tak vymyslel převratně nový styl, kterému dnes říkáme keramická mozaika osazovaná tekutými tesserami. Díky jeho kartonům, které byly vytvářeny s přesností kresby architekta, mohli keramici v ateliéru RAKO přenášet každou linii jemných detailů a nic nezdeformovat. Každý výraz tváře i gesto rukou zůstalo i po výpalu zachováno. Jeho abstrahovaná figurace výjev aktualizovala pro naše vnímání tak, že nás nutí vstupovat do děje a mnohé domýšlet. Keramické provedení nemohlo reprodukovat čistě malířský projev a Jano Köhler musel vymyslet novou tvarovou řeč, která by mohla být přenášena zručnými keramiky na hliněné segmenty a pálena v peci. Je to dílo, které prošlo ohněm! Technologický postup řezané mozaiky zanikl po roce 1941, tzn. po úmrtí Jano Köhlera.

Křížová cesta na Svatém Hostýně

Ak. sochařům Vojtěchovi Paříkovi a ak. sochařce Passionarii Parik trvalo 10 let, než se jim tuto originální techniku zhotovení řezané mozaiky podařilo znovuobjevit. Jsou tak v současnosti jediní, kdož zná postup zhotovení řezané mozaiky a je schopen takové dílo vytvořit. Autorsky vytvořili tzv. II. originál mozaiky "I. zastavení Křížové cesty", který je instalován na sv. Hostýně, přičemž za první originál označují mozaiku zhotovenou Jano Köhlerem ve spolupráci s firmou RAKO v r. 1933.

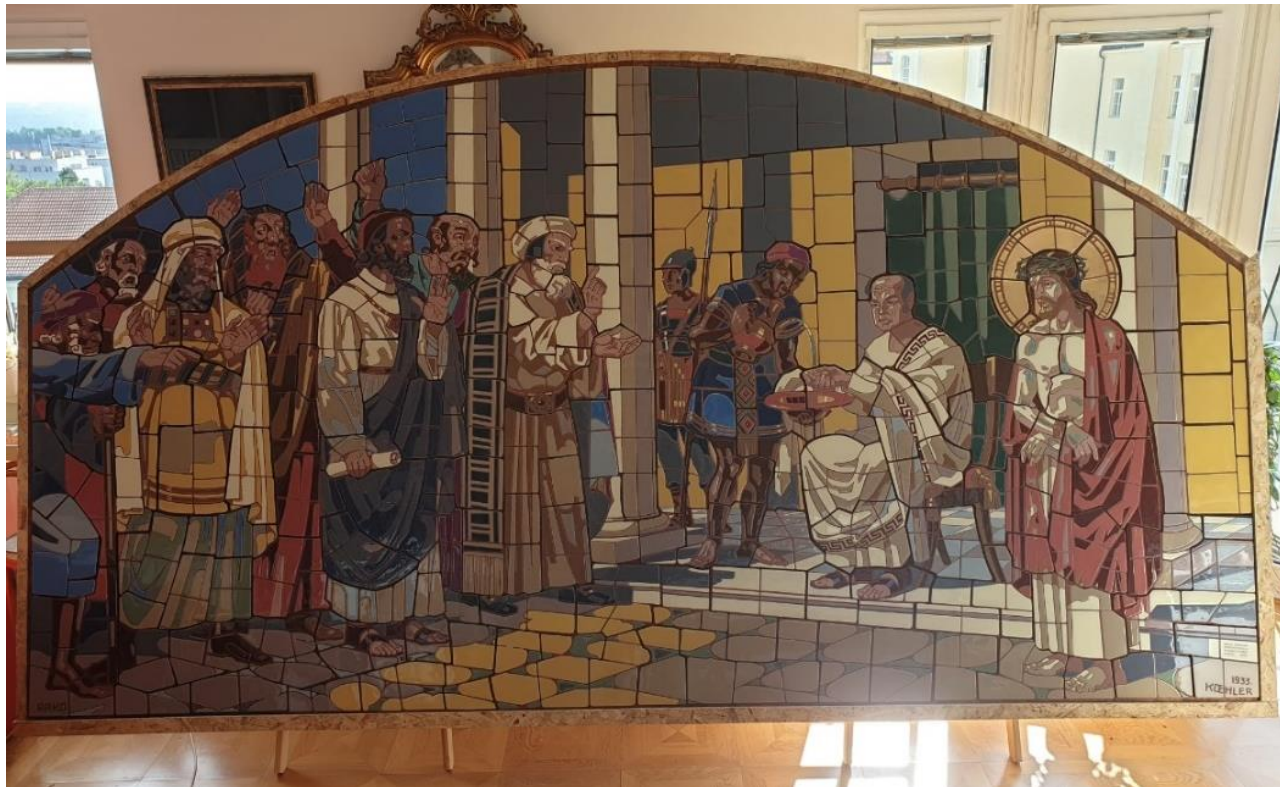
V souvislosti s mezinárodní konferencí muzivního umění „MosaiCONtempo – Dai mosaici di Ravenna ai nostri giorni“, konané v roce 2016 v Italském kulturním institutu v Praze a ohlasem Köhlerova díla vznikla myšlenka prezentace řezané mozaiky jako mimořádného uměleckého skvostu, který je součástí kulturněhistorického bohatství na území Zlínského kraje. Má nesporný potenciál napomoci rozvoji našeho regionu, resp. přispět k rozvoji ekonomiky, rozvoji cestovního ruchu a podnikatelských aktivit ve Zlínském kraji v daném regionu. V souvislosti s tím RZK usnesením č. 0864/R28/22 ze dne 17.10.2022 rozhodlo o pořízení mobilní verze „I. zastavení Křížové cesty (Pilátův soud)“ metodou řezané mozaiky ak. soch. Vojtěchem Paříkem a Passionarií Parik ve výši 1,5 mil Kč jako součásti sbírky Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně.

Rozměrová specifikace díla III. originálu (mobilní verze) mozaiky

Ke dni 06.06.2024 byla mobilní verze mozaiky „I. zastavení Křížové cesty (Pilátův soud)“ – protokolárně převzata a dne 11.06.2024 převezena pracovníky Krajské galerie výtvarného umění do Zlína. V 26.08.2024 pak byla mobilní verze mozaiky poprvé instalována a představena veřejnosti.

Následující přehled evropských či národních dotačních titulů je informativní, přehled je uveden z důvodu přehledu realizace „velkých“ projektů v území s dopadem na památkový fond Zlínského kraje.

- **Integrovaný regionální operační program**

II. a III. etapa revitalizace vybraných částí Arcibiskupského zámku v Kroměříži

Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži představuje jedinečnou příležitost, jak zachovat národní kulturní dědictví světového významu i pro budoucí generace. Honosný raně barokní arcibiskupský palác vybudoval koncem 17. století biskup Karel II. z Lichtensteinu-Kastelkorna ve spolupráci s architekty Filibertem Luchesem a Giovannim Pietrem Tencallou. Součástí plánů bylo vybudování také Květné zahrady, tzv. Libosadu. Na zámek přímo navazuje Podzámecká zahrada s úpravou z 19. století.

Realizace II. a III. etapy je podpořena z Integrovaného regionálního operačního programu celkovou částkou 70 mil. Kč, přičemž celkové náklady obou etap jsou odhadovány ve výši 100 mil. Kč. Termín dokončení II. etapy je stanoven do 30.04.2028, III. etapy do 30.06.2027.

Arcibiskupský zámek v Kroměříži

Areál Kolibiska – rozšíření areálu Valašského muzea v přírodě

Nově vznikající areál nad Valašskou dědinou tzv. Kolibiska, bude prezentovat horské hospodaření a salašnictví v nejvyšších partiích okolních horstev Beskyd a Javorníků.

Areál se rozkládá v prostoru Karlova kopce a Tylovických Horeček. Cílem je prezentovat salašnický způsob života a hospodaření v horském prostředí Valašska. Záměr vybudování nového expozičního areálu Kolibiska je v souladu s dlouhodobým rozvojovým plánem Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, který byl zařazován do odborných koncepčních materiálů muzea už od konce 60. let 20. století. Tento areál má doplnit již stávající areály Dřevěné městečko, Mlýnská dolina a Valašská dědina tak, aby v muzeu vznikla komplexní představa o životě našich předků žijících ve vymezeném regionu. Nový areál se plánuje otevřít v roce 2027, již nyní jsou ale přístupné některé objekty, jako například hájovna s kůlnou z Valašské Bystřice, chlév z Nového Hrozenkova – Pod Babínkem, chlév z Brodské a Vranče a chlév z Bylnice. Celkové náklady představují 75,7 mil. Kč, výše dotace činí 52,9 mil. Kč. Projekt je financován z Integrovaného regionálního operačního programu.

Slavnostní otevření hájovny z Valašské Bystřice v roce 2023

Hrad Malenovice – revitalizace objektu a zpřístupnění muzejních sbírek

Hrad Malenovice byl založen ve 2. polovině 14. století moravským markrabětem Janem Jindřichem. V následujících stoletích prošel několika přestavbami, které z původního gotického středověkého hradu vytvořily renesanční sídlo zámeckého typu. Cílem projektu je výměna oken, úprava elektroinstalace, odvodnění nádvoří, a vybudování nových expozic na hradě vč. rekonstrukce WC pro návštěvníky. Vznikem nové expozice se zpřístupní dosud uložené sbírky, které jsou součástí sbírkových fondů Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Vytvoří se tak nové působiště a edukační prostor muzea, které propojí školy, školky, ale i širokou veřejnost

s muzejním edukačním prostředím. V roce 2022 byl schválen projekt s celkovými náklady 39,8 mil. Kč a výší dotace 33,8 mil. Kč.

V roce 2024 došlo k úpravě projektu „Hrad Malenovice – revitalizace památky a inovativní využití kulturního dědictví“: dle schváleného finančního plánu se v roce 2025 předpokládají výdaje na realizaci této akce v celkové výši 47.276 tis. Kč, které jsou kryty z rozpočtu Zlínského kraje formou návratné finanční výpomoci (32.422 tis. Kč), investičního příspěvku (10.110 tis. Kč) a účelového příspěvku na provoz (4.744 tis. Kč). Celkové náklady projektu činí 53.944 tis. Kč, předpokládaná výše dotace je 33.862 tis. Kč. Projekt je financován z Integrovaného regionálního operačního programu.

Plánovaný termín ukončení je prosinec 2025.

Hrad Malenovice

Rekonstrukce konírny u hospodářského dvora v Rymicích

Opravou této budovy je dokončena revitalizace celého hospodářského dvora v Rymicích. Budova konírny dlouhá léta chátrala a byla v dosti nevyhovujícím stavu. Práce zahrnovaly řadu činností. K nejsložitějším patřilo odvlhčení objektu. Rekonstrukcí vznikl vhodný prostor pro vstupní prohlídku nových neošetřených sbírkových předmětů, sanační pracoviště s prostorem pro tyto předměty před jejich konečným uložením a průchozí depozitář pro velké zemědělské stroje a nářadí. Dispoziční řešení zahrnuje i dílnu pro údržbu objektů Muzea Kroměřížska. Rekonstrukce stála přes 16 mil. Kč a příspěvek z EU činil 13,8 mil. Kč. Slavnostní otevření proběhlo v květnu 2024.

konírna v Rymicích

Obnova Mikuláštkova fojtství v Jasenné

Jedná se o mohutný, patrový roubený dům na kamenném soklu, zastřešený sedlovou střechou, který je situovaný na svahu nad kostelem sv. Máří Magdaleny. Objekt byl vystavěn v polovině 18. století a od počátku sloužil jako fojtství. V roce 2024 byla zahájena revitalizace této národní kulturní památky a jejího blízkého okolí. Jedná se o celkovou obnovu fojtství, obnovu klenutého sklepa a stavební úpravy dvora. Vystavěn bude nový objekt pokladny. Cílem projektu je zajištění ochrany kulturního dědictví a zpřístupnění dosud nepřístupných částí památky. Celkové náklady představují 9,9 mil. Kč, výše dotace činí 6,9 mil. Kč. Projekt je financován Integrovaného regionálního operačního programu. Dokončení projektu se předpokládá do 31.12.2025.

Mikuláštkovo fojtství v Jasenné

Muzeum region Valašsko – zámek Vsetín – stavební obnova a revitalizace

Původně renesanční zámek ze 17. století s úpravami v klasicistním stylu je ve správě Muzea regionu Valašsko. Účelem projektu je obnova fasády, instalace výtahu pro návštěvníky se zdravotním omezením, revitalizace okapového systému či oprava vybraných vnitřních a vnějších dveří. Práce probíhají za plného provozu a budou trvat do ledna 2025. Touto poslední etapou obnovy budou ukončeny práce na objektu zámku. Celkové náklady představují 22,5 mil. Kč, výše dotace činí téměř 18,8 mil. Kč a zbývající část uhradí Zlínský kraj. Následně se plánuje obnova okolního prostranství – úprava příjezdové cesty a chodníků, obnova zámecké zdi či instalace nových laviček, stolů, informačních tabulí, stojanů na kola a scénického osvětlení.

Stavební a restaurátorská obnova – areál Velehrad II

Cílem projektu je realizace stavební a restaurátorské obnovy vybraných částí areálu bývalého cisterciáckého kláštera Velehrad. Cisterciácký klášter vděčí za svůj vznik moravskému markraběti Vladislavu Jindřichovi. Založen byl na počest Panny Marie. Patří k nevýznamnějším poutním místům u nás. Práce budou spočívat v obnově fasády, obnovena bude ohradní zeď a restaurována výmalba opatské kaple. Celkové náklady představují 20 mil. Kč, výše dotace činí 14 mil. Kč. Projekt je financován z Integrovaného regionálního operačního programu. Realizace projektu přispěje trvalému zachování této významné národní kulturní památky a umožní komplexní prezentaci památkových hodnot a historie kláštera veřejnosti.

Klášter cisterciáků s kostelem Nanebevzetí Panny Marie na Velehradě

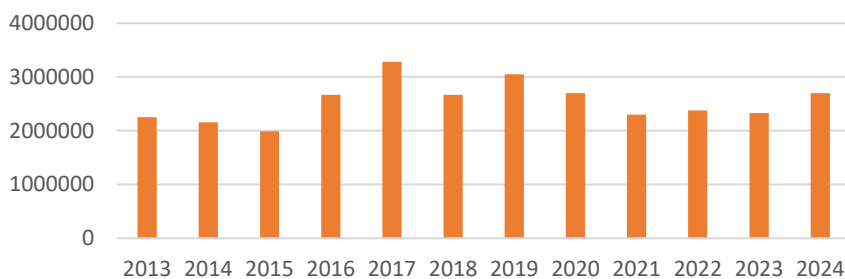
▪ Dotační programy Ministerstva kultury ČR

Havarijní program

Finanční prostředky Havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR nacházející se v havarijním technickém stavu, zejména na jejich statické a celkové stavební zajištění, vč. restaurátorských prací a na opravy krovů a střech.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013–2024 ukazuje následující graf. Rok 2024 uvádí výši přidělených finančních prostředků pro daný rok.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013 - 2024

V roce 2024 bylo podpořeno devět projektů v celkové výši 2,7 mil. Kč:

Místo realizace	Typ žadatele	Památka	Výše dotace
Luhačovice	FO	vila Kancnýřka č. p. 395	400 000 Kč
Tečovice	církev	kostel sv. Jakuba	400 000 Kč
Nivnice	FO	Bárkův vodní mlýn č. p. 99	300 000 Kč
Loučka	církev	kostel Dobrého pastýře	400 000 Kč
Provodov	církev	kostel P. Marie Sněžné	200 000 Kč
Luhačovice	FO	zámek č. p. 76	300 000 Kč
Tlumačov	církev	fara č. p. 62	300 000 Kč
Lukov	obec	zřícenina hradu s předhradím	200 000 Kč
Kroměříž	FO	městský dům č. p. 651/31	200 000 Kč
Celkem			2 700 000 Kč

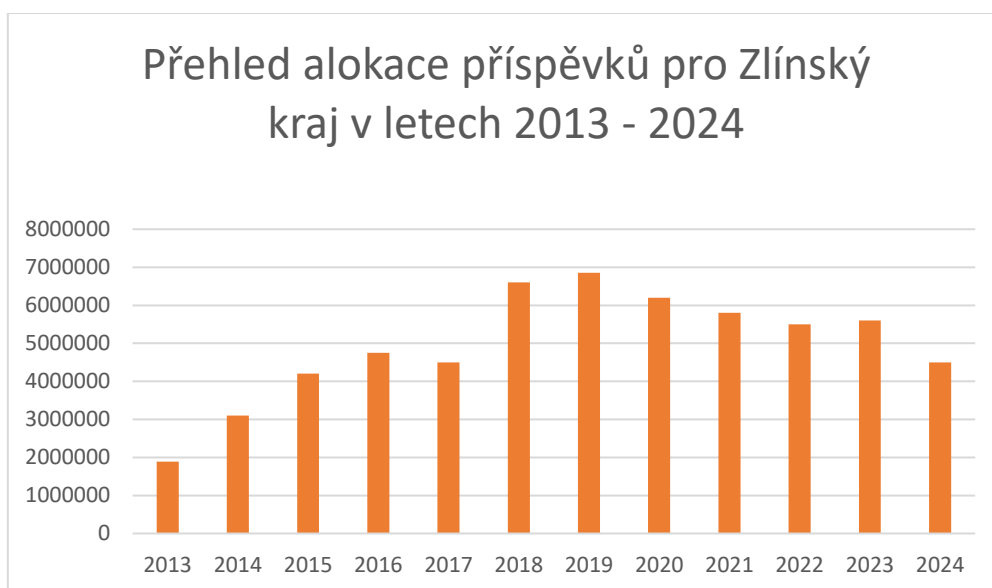

Fara č. p. 62 v Tlumačově – realizovaná první etapa obnovy střešní krytiny v roce 2023

Program záchrany architektonického dědictví

Příspěvky v Programu jsou poskytovány zejména na záchranu a zachování kulturních památek nebo těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky. Programem je podporována obnova kulturních památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely a podobně. Zamýšlené práce přitom musejí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013–2024 ukazuje následující graf. Rok 2024 uvádí výši přidělených finančních prostředků pro daný rok.

V roce 2024 byla z rozpočtu Ministerstva kultury schválena podpora v celkové výši 4,5 mil. Kč pro 6 projektů ze Zlínského kraje.

Místo realizace	Typ žadatele	Památka	Výše dotace
Chvalčov	církev	poutní areál Svatý Hostýn	400 000 Kč
Koryčany	spolek/obec	zřícena hradu Cimburk	1 100 000 Kč
Kurovice	FO	tvrz	800 000 Kč
Pohořelice	církev	kostel sv. Jiljí	700 000 Kč
Střílky	nadace	zámek č. p. 202	800 000 Kč
Zlín – Štípa	církev	kostel Nar. P. Marie	700 000 Kč
Celkem			4 500 000 Kč

Zřícenina hradu Cimburk

Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Dotační titul MK ČR Program podpory kulturních památek prostřednictvím obecních úřadů obcí s rozšířenou působností funguje od roku 2008. Příspěvek je poskytován na stavební obnovu a restaurování kulturních památek (zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR), které se nacházejí mimo plošně chráněná území a jejichž hlavní cílem je zachování kulturního dědictví pro další generace.

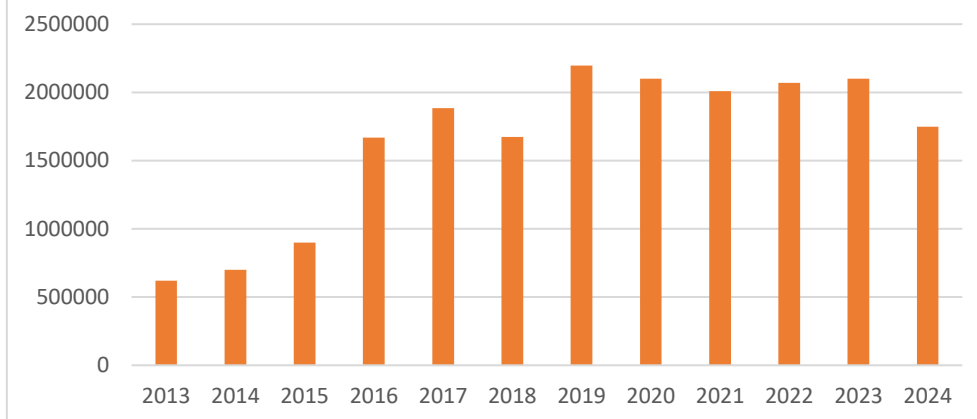
Program v roce 2024 z důvodu úspory finančních prostředků ze státního rozpočtu nebyl vyhlášen.

Program restaurování movitých kulturních památek

Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky na náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013–2024 ukazuje následující graf. Rok 2024 uvádí výši přidělených finančních prostředků pro daný rok.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013 - 2024

V roce 2024 je v rámci Zlínského kraje k podpoře navrženo následujících 8 akcí v celkové výši 1,46 mil. Kč. Jedna akce je v rezervě programu ve výši 280 tis. Kč

Místo realizace	Typ žadatele	Památka	Výše dotace
Velký Ořechov	Církev	boční oltář sv. Vendelína	58 000 Kč
Vizovice	Církev	hlavní oltář	280 000 Kč
Uherský Brod	Církev	boční oltář sv. Josefa	280 000 Kč
Kroměříž	Církev	soubor 55 ks obrazů	150 000 Kč
Fryšták	Církev	kazatelna	280 000 Kč
Tlumačov	Církev	oltářní obraz sv. Martina z hlavního oltáře	140 000 Kč
Morkovice-Slížany	Církev	oltář Panny Marie ochránitelky	200 000 Kč
Brumov-Bylnice	Obec	socha sv. Jana Nepomuckého	80 000 Kč
Valašské Meziříčí	Církev	kostelní lavice	280 000 Kč Rezerva
Celkem			1 748 000 Kč

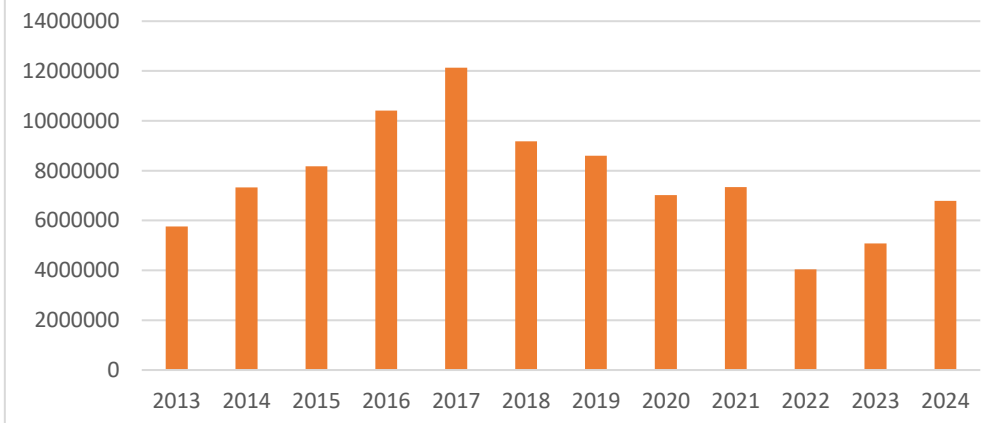
Průběh restaurování kazatelny v kostele sv. Mikuláše ve Fryštáku v roce 2023

Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech našich historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z něho poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí společně s vlastníkem na obnově kulturní památky.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013–2024 ukazuje následující graf. Rok 2024 uvádí výši přidělených finančních prostředků pro daný rok.

Přehled alokace prostředků pro Zlínský kraj v letech 2013 - 2024

Rozpis státní finanční podpory v programu regenerace MPZ a MPR v rámci Zlínského kraje – kvóta pro rok 2024

MPR/ MPZ	Město	Kvóta
MPR	Kroměříž	1 605 000 Kč
MPZ	Brumov – Bylnice	0 Kč
MPZ	Fryšták	0 Kč
MPZ	Holešov	1 075 000 Kč
MPZ	Kelč	150 000 Kč
MPZ	Luhačovice	0 Kč
MPZ	Napajedla	200 000 Kč
MPZ	Uherské Hradiště	1 250 000 Kč
MPZ	Uherský Brod	575 000 Kč
MPZ	Uherský Ostroh	200 000 Kč
MPZ	Valašské Klobouky	400 000 Kč
MPZ	Valašské Meziříčí	400 000 Kč
MPZ	Vizovice	200 000 Kč
MPZ	Zlín	730 000 Kč
Celkem		6 785 000 Kč

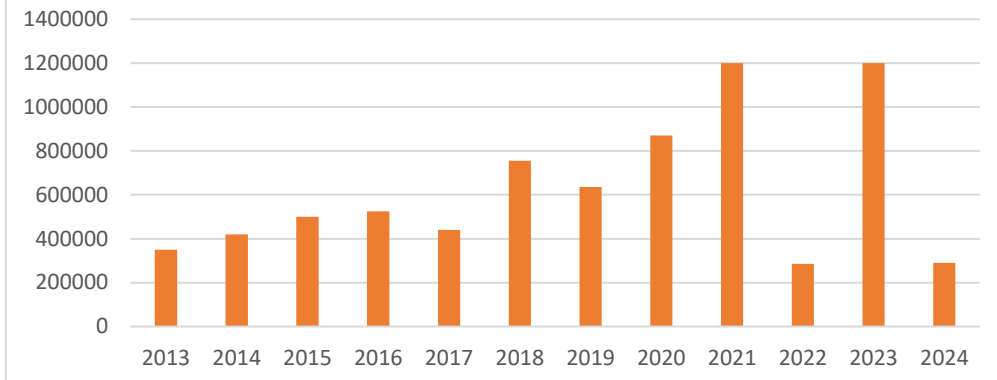
Městská památková rezervace Kroměříž

Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny, je v rámci komplexní péče o památkový fond v České republice určen na podporu obnovy a zachování nemovitých kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jakými jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, ale i ve prospěch obnovy a zachování venkovských kostelů, zámečků, tvrzí, technických děl, soch a pomníků, zahrad apod., které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací a zón a krajinných památkových zón.

Přehled alokace příspěvků pro Zlínský kraj v letech 2013–2024 ukazuje následující graf. Rok 2024 uvádí výši přidělených finančních prostředků pro daný rok.

Přehled alokace prostředků pro Zlínský kraj v letech 2013 - 2024

Zlínský kraj má tři vesnické památkové rezervace a tři vesnické památkové zóny. V letošním roce obdržely následující 2 akce finanční přísliby:

Místo realizace	Památka	Výše dotace
VPR Rymice – Hejnice	venkovský dům č. p. 64	70 000 Kč
VPR Rymice – Hejnice	venkovský dům č. p. 104	220 000 Kč
Celkem		290 000 Kč

Muzeum v přírodě Rymice, Muzeum Kroměřížska, p. o.

▪ Ocenění

Lidová stavba roku

Zlínský kraj uděluje uznání „Lidová stavba roku“ Zlínského kraje za příkladnou obnovu objektů lidové architektury již od roku 2008. Vzniku tohoto ocenění předcházela úvaha, že obnovu historického stavebního fondu na vesnicích bychom měli vnímat především jako komplexní záležitost různých zainteresovaných stran. Již v minulosti se na území Zlínského kraje objevila celá řada příkladů, kdy pozitivním přístupem zástupců obce a díky úsilí majitelů objektů bylo docíleno mimořádných výsledků při obnově kulturního dědictví. Právě takové počiny se rozhodl Zlínský kraj ocenit a podporovat. Součástí navržených pravidel projektu „Lidová stavba roku“ je také finanční odměna vlastníkoví stavby ve výši 50 tis. Kč, která má být jak motivační pobídkou, tak i možností částečně uhradit náklady spojené s takto pojatou stavební obnovou. S odstupem let je možné konstatovat, že toto dnes již tradiční ocenění nezanedbatelným dílem přispělo k důstojné prezentaci lidového stavitelství na daném území a k podpoře jedinců, spolků i samospráv snažících se tento mizející svět zachránit.

Zájemci mohou přihlásit stavby lidové architektury zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek ČR, ale také stavby, které v Ústředním seznamu kulturních památek ČR zapsány nejsou a které dotvářejí vzhled vesnických sídel nebo vzhled krajiny. Jedná se zejména o tyto stavby:

- a) obytné** (např. domy, statky)
- b) hospodářské** (např. salaše, humna, stáje, chlévy, stodoly, sklepy, seníky)
- c) výrobní** (např. mlýny, hrnčířské domy, pekárny, kovárny, obydlí řemeslníků)
- d) sakrální** (např. kapličky, kostely, boží muka, zvonice)
- e) veřejné** (např. mosty, lávky, převozy, hatě)

Obnova stavby musí být ukončena nejpozději **do 31. prosince** kalendářního roku, na který bezprostředně navazuje rok, v němž je návrh projektu předkládán. Za obnovu stavby nelze považovat obnovu v rozsahu pouze udržovacích prací nebo modernizace.

Přihlásit se může vlastník stavby, případně jiná fyzická nebo právnická osoba se souhlasem vlastníka. Fyzická osoba, která návrh podává, musí mít trvalé bydliště na území ČR, v případě, že návrh podává právnická osoba, musí mít sídlo na území ČR. Stavba se musí nacházet na území Zlínského kraje.

Nominované stavby posuzuje hodnotící komise, jmenovaná Radou Zlínského kraje, která zohledňuje kvalitu provedených oprav, využití stavby i aktivitu vlastníků v oblasti péče o kulturní dědictví.

V letech 2008–2023 bylo podáno celkem 48 návrhů na udělení tohoto uznání a oceněno 14 níže uvedených staveb. V roce 2013 a 2020 nebylo uznání Lidová stavba roku uděleno.

Vítězné stavby 2008–2024	
2008	Vinohradnická stavba – nadzemní lisovna (búda) ve vesnické památkové rezervaci – Veletiny-Stará Hora
2009	Usedlost č. p. 6, Komňa
2010	Soubor staveb usedlosti zv. „ŠENK“ č. p. 18 Orságů–Bitalovských, Karolinka
2011	Vinohradnická stavba ve Vesnické památkové rezervaci Veletiny-Stará Hora
2012	Fojtská usedlost – Mikuláščíkovo fojtství č. p. 60, Jasenná
2013	<i>Uznání nebylo uděleno</i>
2014	Venkovská usedlost č. p. 37, Zlámanec
2015	Domek č. p. 256, ul. Říčanská, Vizovice
2016	Usedlost č. p. 115, Vlachovice
2017	Trchalíkova usedlost č. p. 210, Šumice
2018	Dům č. p. 77 včetně stodoly, sloužící jako obecní muzeum, Bystřice pod Lopeníkem
2019	Venkovský dům č. p. 74 a sušárna ovoce, Rokytnice u Vsetína
2020	<i>Ročník nerealizován</i>
2021	Rodový shluk Orságů, Chalupy Pod šenkem č. p. 285 Karolinka-Raťkov

2022	Venkovský dům č. p. 302, Bojkovice
2023	Venkovský dům č. p. 174, Tupesy
2024	Dům č. p. 4 a jeho prostředí v Návojně

Dům č. p. 4 v Návojně

Zpracováno: ve Zlíně, listopad 2024